

Till RIKSDAGENS JUSTITIEOMBUDSMÄN

Mordet på statsminister Olof Palme

1. Anmälan

Den som tar del av vad som offentliggjorts om utredningen av statsministermordet och närmare studerar hur utredningen hanterats av polis, åklagare och andra myndigheter, däribland Granskningskommissionen, kan inte undgå att lägga märke till en rad anmärkningsvärda förhållanden. Som pensionerad jurist (f.d.advokat) har undertecknad funnit anledning granska bl.a. arkivmaterial från förundersökningen och rättegången mot Christer Pettersson 1989. På grundval av vad som därvid framkommit har jag funnit det angeläget att fästa JO:s uppmärksamhet på här antydda förhållanden som bör utredas närmare. Underlag härför redovisas i det följande bl.a. i form av utdrag ur arkivmaterialet, lätt iakttagbara fakta och anmälarens egna slutsatser. Jag utgår från att JO i egenskap av de folkvaldas tillsynsmyndighet i fråga om efterlevnaden av lagar och förordningar kan verka för att den traumatiska händelse, som mordet på Sveriges statsminister innebar för svenska folket, blir i möjligaste mån klarlagd.

Grundläggande för utredningen av ett våldsbrott som det ifrågavarande är händelseförloppet på brottsplatsen sådant detta iakttagits av vittnen till händelsen. Tack vare de kraftiga smällarna vid avlossandet av de två revolverskotten mot Olof Palme uppmärksammades händelsen av ett tjugotal vittnen, som befann sig i närheten av gaturkorsningen Sveavägen-Tunnelgatan och färgaffären Dekorima. Vittnena har förhörts av polisen om sina iakttagelser och ett antal av dem har därefter vittnat om dessa iakttagelser i tingsrätten och hovrätten under rättegången mot Christer Pettersson. Även målsäganden Lisbeth Palme har förhörts under polisutredningen och i rättegången, dock endast upplysningsvis och inte under ed som vittnena.

Förhørsutsagor av vittnena och Lisbeth Palme återges nedan i utdrag. I förekommande fall sker hänvisning till bilagda kopior av de sidor i förhørsprotokollen varifrån utdragen gjorts. På kopiorna har textutdragen i förtydligande syfte strukits under. Vid sidhänvisningar till Granskningskommissionens betänkande SOU 1999:88 användes förkortningen *GRK*. Sidnummer vid förkortningen *HovR* innebär hänvisning till hovrättens dom och avser sida i Rättsfall från hovrätterna 1989.

Händelseförloppet på brottsplatsen kan ge polisens utredare värdefulla upplysningar om eventuell planering bakom mordet och därmed anvisning om i vilken riktning spansingsresurserna skall sättas in. Härvid har polis och åklagare emellertid varit anmärkningsvärt ointresserade av att utreda Lisbeth Palmes förhållningssätt på mordplatsen. Detta skall därför granskas närmare i denna anmälan. En fråga, som blivit egendomligt undanskymd men som har avgörande betydelse både för rekonstruktion av själva mordhändelsen och för övriga omständigheter kring denna, är hur makarna Palme gick i själva skottögonblicket. Enligt Lisbeth Palme gick de då arm i arm med påföljd att hon drogs med i Olof Palmes fall mot marken. Hon undgick, som det påstås, därigenom att bli dödad av en revolverkula som snuddade vid hennes rygg.

2. Lisbeth Palmes uppgifter om händelseförloppet

Om gåendet arm i arm och nerdragandet mot marken har Lisbeth Palme lämnat uppgifter vid polisutredningen (jfr *GRK* s.726), uppgifter som hon sedan upprepat under rättegången. I tingsrätten yttrades därom inledningsvis följande efter åklagarens frågor om makarnas promenaduppehåll vid klädaffären Sari på samma sida av Sveavägen som Dekorima

(bilaga 1-2):

Anders Helin: "Sedan går ni vidare på den sidan?"

Lisbeth Palme: "Ja, tillsammans arm i arm."

Anders Helin: "På vilken sida om Olof Palme går du?"

Lisbeth Palme: "Jag går på yttersidan".

Anders Helin: "På hans högra sida?"

Lisbeth Palme: "Ja."

Anders Helin: "Går ni fort?"

Lisbeth Palme: "Ganska fort."

Beträffande makarnas fortsatta gående besvarade Lisbeth Palme i hovrätten följande fråga av Christer Petterssons försvarsadvokat

(bilaga 3):

Arne Liljeros: "Beträffande mordplatsen här ... hur går ni, arm i arm, ni och Olof Palme, när han faller ihop?"

Lisbeth Palme: "Ja."

En fråga om nerdragandet mot marken på mordplatsen besvarades i tingsrätten enligt följande

(bilaga 4-5):

Arne Liljeros: "Är det riktigt att ni, fru Palme, drogs ned mot marken?"

Lisbeth Palme: "Ja, efter det att jag hade blivit beskjuten själv också.

Motsvarande fråga besvarades i hovrätten enligt följande

(bilaga 6):

Arne Liljeros: "Ni säger att er man faller ihop och ni kommer också ner till marken. Är det så?"

Lisbeth Palme: "Jag är ju inte så ... jag ligger ju inte ner på marken."

Arne Liljeros: "Nej, men kommer ni vid något tillfälle ner till knästående?"

Lisbeth Palme: "Ja, det gör jag."

Enligt förhörprotokollen är Lisbeth Palme angelägen om att framhålla sitt gående arm i arm med Olof Palme och att de promenerade på detta sätt i vart fall när skotten small och han föll ihop på mordplatsen. Hon bekräftar att hon därvid drogs ned mot marken, varigenom hon understryker riktigheten av uppgifterna om gåendet arm i arm. Närmare detaljer om nerdragandet mot marken än vad som framgått ovan undviker hon dock att lämna.

3. Tre vittnesmål om händelseförloppet

Bland brottsplatsvittnena kan nämnas tre, vilkas iakttagelser är av särskild betydelse inte minst i frågan om hur makarna Palme gick just när skotten avlossades: Musikläraren Morelius, arkivarien Jeppsson och ingenjören Björkman.

Morelius gjorde iakttagelser från sin bil, som var parkerad på Tunnelgatan nära det hörn av gatukorsningen som ligger diagonalt mot Dekorimahörnet. Han hade sett makarna Palme komma gående arm i arm. Om det fortsatta händelseförloppet uppgav han i tingsrätten

(bilaga 7):

Morelius: "Lisbeth Palme går och Olof Palme går upp mot Kungsgatan. Lisbeth Palme släpper kontakten med sin man, tar ett par snabba steg och är ett, ett och ett halvt steg framför Olof upp mot Kungsgatan sett, ..."

På fråga av advokaten Lars Ekman vad som sedan hände när skotten smäller, svarades *(bilaga 7):*

Morelius: "Ja Palme faller och hon stannar upp och vänder sig om, och hon skriker.."

På frågor av advokaten Liljeros lämnas ytterligare detaljer om samma moment

(bilaga 8-9):

Morelius: "Fru Palme står upp ett par - ett - ett och ett halvt steg från sin man, och han hinner hamna på gatan liggande innan hon går fram mot honom."

Liljeros: "Ja, det har funnits uppgifter här tidigare i målet, att han faller ner och hon nu också dras ner."

Morelius: "Nej."

Liljeros: "Är det inte ... det är inte din uppfattning?"

Morelius: "Nej. Hon stod kvar och som jag uppfattade det ... jag hörde inte vad hon skrek men jag förstod att hon ropade på hjälp - och sen tar hon ett eller två steg framåt och knäböjer vid sin man."

När vittnet Jeppsson hörde skotten befann han sig på Tunnelgatan nära korsande Luntmakargatan i utrymmet mellan en husvägg och en byggbarack i gatans mitt. På åklagarens fråga i tingsrätten om han då såg någonting, blev svaret

(bilaga 10):

Jeppsson: "Nej, först ser jag då ingenting på grund av byggbaracker. Men så ser jag då en man falla ihop inne i synfältet och strax efter kommer då en kvinna som typ knäböjer bredvid mannen och skriker någonting."

Vid förhöret återkom åklagaren till Jeppssons iakttagelsemöjligheter och frågade om sikten mot Sveavägen var skymd när han hörde skotten

(bilaga 11):

Jeppsson: "Ja största delen av scenen är skymd då, men Olof Palme han föll in i synfältet då. Sedan kom Lisbeth Palme strax efter in i synfältet."

Björkman hade promenerat alldeles bakom makarna Palme och en tredje person då han blev vittne till skottdramat. Av polisförhör med Björkman under mordnatten framgår att Olof Palme gick i mitten omgiven till vänster av gärningsmannen och till höger av Lisbeth Palme

(bilaga 12):

"Plötsligt hörde Björkman två st smällar som lät som "påksmällare" ifrån sällskapet framför honom på ca 3 meters avstånd och ser då hur den person som går i mitten plötsligt segnar ner på gatan, samtidigt som kvinnan som går längst ut skriker något som Björkman uppfattade som utländskt språk..."

I hovrätten ställde Christer Petterssons försvarare frågor till Björkman rörande Lisbeth Palmes situation när Olof Palme föll ihop

(bilaga 13):

Björkman: "När han ramlade, ja då stod hon upp och vände sej väl mot den som ramlade."

I tingsrätten hade Liljeros fått svar på frågor om vad Lisbeth Palme hade gjort i ett senare moment

(bilaga 14):

Björkman: "Ja, hon böjde sig ner och stod knästående bredvid och sedan skrek hon någonting, jag hörde inte vad."

Vittnenas iakttagelser, exemplifierade ovan, visar att Lisbeth Palme i skottögonblicket gick på avstånd från Olof Palme något till höger framför honom och att hon följaktligen inte drogs med i hans fall mot marken. Av övriga vittnen bland det tjugotal, som befann sig kring brottsplatsen, har heller **inga andra** sagt något om att de skulle ha sett Lisbeth Palme dras ned mot marken i samband med händelsen, vilket ytterligare styrker iakttagelserna att hon då inte gick arm i arm med Olof Palme som hon hävdade.

Lisbeth Palmes påståenden om gåendet "arm i arm" framstår därmed som osanna och som en *efterhandskonstruktion*. Den ger intrycket att hon av någon särskild anledning försöker dölja att hon tog "ett par snabba steg" framåt just innan mördaren steg fram bakom Olof Palme och sköt honom till döds.

4. Lisbeth Palmes uppgifter om skott mot henne

I *bilaga 4* finns uppgifter av Lisbeth Palme om ögonblicket när Olof Palme föll ihop. Hon påstår sig då ha träffats av det andra skottet när hon på väg framåt "drogs med nedåt". Lisbeth Palme gör sålunda gällande att beskjutningen av henne inträffat *samtidigt med en händelse som bevisligen inte har ägt rum*. Redan detta ger anledning ifrågasätta om inte den påstådda beskjutningen också är en efterhandskonstruktion.

Av åklagaren uppmanad att fortsätta sin beskrivning av händelseförloppet uppgav Lisbeth Palme i tingsrätten

(*bilaga 15*):

Lisbeth Palme: "Då hör jag i jämnhöjd med färgaffären att det smäller. Jag rycker till, och jag tror att jag vänder mig - förmodligen i 90 graders vinkel - mot Olof och säger under tiden som jag vänder mig något om att barnens smällare ... att det är skrämmande på något sätt. Och i och med att jag vänder mig emot honom noterar jag att det har hänt och samtidigt blir jag själv beskjuten ... utefter hela ryggen."

Denna beskrivning förstärker intrycket av efterhandskonstruktion. Påståendet att hon vänt sig i 90 graders vinkel mot Olof Palme är ägnat att befästa intrycket att hon gick vid hans sida och att makarna sålunda, som hon sagt tidigare, gick arm i arm. I verkligheten vände hon sig i närmare 180 graders vinkel, eftersom hon gick framför honom. Om det vore så att Lisbeth Palme, i armkrok med Olof Palme, ofrivilligt och oväntat skulle ha dragits med nedåt, måste armkroken i kombination med rörelsen framåt-nedåt ha hindrat henne både från att vända sig och samtidigt hinna fälla några väl valda kommentarer om barnens smällare. Uppgiften om vridningen i just 90 graders vinkel framstår som konstruerad även för att förklara en revolverkulas passage *utefter* Lisbeth Palmes rygg i stället för *in i* ryggen.

Liksom i fråga om nerdragandet mot marken undviker Lisbeth Palme vid här aktuella förhör att gå in på detaljer om följderna av beskjutningen. Hon är således angelägen att framhålla själva beskjutningen men svarar undvikande i tingsrätten på frågor om sina skador.

(bilaga 5):

Arne Liljeros: "Kände ni smärta ... när ni själv blev beskjuten?"

Lisbeth Palme: "Ja - jag blev ju beskjuten."

Arne Liljeros: "Jag undrar om det gjorde ont, om ni blev distraherad av smärtan."

Lisbeth Palme: "Det var inte så djupgående att jag inte kunde försöka söka hjälp."

Arne Liljeros: "Gjorde det ont?"

Lisbeth Palme: "... Inte så ..."

Vid förhör i tingsrätten beskrev vittnet Stig Engström sin kontakt med Lisbeth Palme på mordplatsen efter det att hon sagt till honom att mördaren var iklädd mörkblå täckjacka

(bilaga 16):

Stig Engström: "Och sedan så några sekunder senare så säger hon:– "Förresten så har de skjutit mig också." Och då tänkte jag att det kan inte vara så farligt med det på det sättet som hon rörde på sig."

Det har inte gjorts några rekonstruktioner där Lisbeth Palme medverkat och ingen läkare har fått undersöka hennes påstådda skador. Härom anföres i *GRK s. 149*:

"Lisbeth Palmes skador har aldrig konstaterats rättsmedicinskt. Uppgiften om hennes skador kommer från en rättsläkare, som i sin tur fått dem vid ett samtal med ett sjukvårdsbiträde ca 10 månader efter mordet. Sjukvårdsbiträdet, som på mordkvällen arbetade på Sabbatsbergs sjukhus, skall ha hjälpt Lisbeth Palme av med kläderna och då konstaterat en skada mellan skulderbladen som påminde om en brännskada, piskrapp."

5. Vittnesmål om beskjutningen

Veterligen har inget känt vittne iakttagit att mordvapnet skulle ha riktats även mot Lisbeth Palme eller att skott skulle ha avlossats mot henne. Däremot föreligger observationer som tyder på att *båda skotten* träffat Olof Palme. Morelius, som sett mynningsflammorna från mordvapnet, beskriver händelseförloppet utförligt i tingsrätten efter fråga av åklagaren

(bilaga 17):

Almblad: "Var det lång tid mellan ... eller hur långt ungefär var det mellan de här mynningsflammorna eller skotten?"

Morelius: "Det var väldigt kort tid, han kramade av två skott med en gång, det sade "pang, pang", låt oss säga en - en och en halv sekund mellan skotten på sin höjd."

Almblad: "Hur upplevde du själva förfaringssättet, vilken var din första reaktion då?"

Morelius: "Ja det var slak ... slakt, det var en avrättning, det var ingenting som begicks med ... ja, i stundens hetta eller någonting utan det här var väldigt överlagt, va: Han går fram, lägger sin vänstra hand på hans axel, han lyfter vapen mot hans rygg, han drar honom bakåt, som jag uppfattade det, och han kramar av två skott mot hans rygg - som jag såg det från den vinkeln. Nu har jag förstått att det var bara ett skott som gick igenom och ..."

Almblad: "Men du fick uppfattningen att båda skotten var riktade mot samma person?"

Morelius: "Som jag såg det hela från den platsen där jag satt så såg det ut som om bägge mynningsflammorna gick in i hans rygg."

Björkman har vid polisförhör den 3 mars 1986 lämnat följande uppgifter om beskjutningen (bilaga 18):

"Icke vid något tillfälle såg Björkman något vapen men han påminner sig att när mannen segnade ner så såg Björkman liksom en rök-puff eller 2 rökpuffar som var precis där händelsen inträffade alltså med den liggande mannen."

I hovrätten har åklagaren frågat om gärningsmannen går in på Tunnelgatan efter dådet på mordplatsen (bilaga 19):

Björkman: "Ja. Ja han vänder sej om då och går därifrån."

Åklagaren: "Och är det efter sen du har sett dom här rökpuffarna eller."

Björkman: "Ja just det jag ser rökpuffarna i samband med att Palme ramlar och då kom bakgrunden fram och då den mannen som har skjutit går därifrån också, då ser man dom ännu tydligare."

I hovrättens dom (HovR s.319) sammanfattas Björkmans uppgifter enligt följande:

"Två rökmoln uppstod mellan den skjutne och gärningsmannen, dvs den som avvek från platsen."

Ingen av de på Sveavägen efter mordet upphittade två revolverkulorna har vid laboratorieundersökning hos Bundeskriminalamt i Wiesbaden den 7 mars 1986 befunnits bära spår av vävnadsfragment, som skulle kunna styrka att Lisbeth Palme beskjutits (*bilaga 20*). Vad beträffar kulhålen i den kappa och T-shirt som Lisbeth Palme uppges ha haft på sig vid mordet, har chefsobducenten Milan Valverius, som deltog i obduktionen av Olof Palmes kropp, med bestämdhet hävdade att dessa hål gjorts i laboratorium (*PM 5.2.1999 Dnr 07-99 till Granskningskommissionen från Lars Krantz*).

6. Officiellt om gåendet på mordplatsen

Vittnena Morelius', Jeppssons och Björkmans iakttagelser att Lisbeth Palme i skottögonblicket gick på något avstånd framför Olof Palme och inte drogs med i hans fall mot marken lyser helt med sin frånvaro i uttalanden av vederbörande befattningshavare och i officiell dokumentation utanför domstolsprotokollen. Lisbeth Palmes efterhandskonstruktion tar man däremot fasta på med varierande uttryckssätt. Exempel härpå redovisas nedan. (För kursiveringarna i det följande svarar anmälaren).

- A. En av polisen framställd officiell rekonstruktionsbild visar makarna Palme gående **arm i arm** när mördaren höjt sin arm för att skjuta (*bilaga 21*).
- B. Chefen för Stockholmskriminalens tekniska rotel Wincent Lange har framställt en skiss över mordplatsen avseende det aktuella ögonblicket. Makarna Palme är placerade **sida vid sida** och skissen anges vara upprättad "med ledning av uppgifter framkomna vid förhör och rekonstruktioner", således en klart vilseledande formulering (*bilaga 22-23*).
- C. Länspolismästare Hans Holmér i boken "Olof Palme är skjuten!" (1988) s.15:
 "Morelius ser ett par komma gående **arm i arm** på andra sidan Sveavägen. Kvinnan går närmast sträckstenskanten. Samtidigt lägger Morelius märke till hur en man som stått och tryckt bakom hörnet vid Dekorima går ut bakom paret som avser han att rycka handväskan från kvinnan. I samma ögonblick smäller två kraftiga skott i snabb följd. Mannen faller framstupa och kvinnan skriker."
- Utfrågning av Holmér den 29 november 1995 (*GRK s.726*):
 "Inför kommissionen uppgav Hans Holmér att Lisbeth Palme sagt att hon **dragits med** ned på trottoaren, eftersom hon och Olof Palme gick **i armkrok**. (I förundersökningsprotokollet står bara att de gick **i armkrok**.)"

- D. Kommissarie Ingemar Krusell, f.d. biträdande spaningsledare i Palmegruppen, i boken "Palmemordets nakna fakta" (1998) s.71 om mördarens egna iakttagelser:
 "Han uppfattade att **även hon sjönk ned** bredvid maken. Men mördaren visste inte att hans skott inte skadat henne livshotande, och att hon sjönk ned på trottoaren **därför att maken gjorde det**".
- E. Rättsläkare Kari Ormstad i utfrågning inför Granskningskommissionen den 24 april 1995 om vad det kan betyda att Olof Palme faller ihop (*bilaga 24*):
 "Det andra är att han enligt uppgift gick **arm i arm** med sin fru, så här, och när han knycker på det här sättet så måste hennes arm hänga med ..."
- F. Kriminalkommissarie Jan Olsson och psykiatriker Ulf Åsgård i "Mordet på Olof Palme. Brottanalys. Gärningsmannaprofil" (1994)
 (GRK s.868):
 "Paret går mycket nära varandra, eventuellt **i armkrok**".
 (GRK s.869):
 Orsaken till att gärningsmannen inte lyckades träffa Lisbeth Palme med ett skott mitt i ryggen var sannolikt att hon "vände sig om mot sin vänstra sida till följd av knallen från första skottet och att hon **drogs med** i makens fall mot gatan".
 (GRK s.879):
 "Palme torde momentant ha fallit framåt varvid gm kan ha **följt med** ett kort ögonblick, **liksom Lisbeth Palme**".
- G. Granskningskommissionen (GRK s.149):
 "Det har förekommit uppgift om att paret Palme gick **arm i arm** när det första skottet träffade och att Lisbeth Palme då drogs med i fallet, vilket i sin tur skulle ha påverkat resultatet av det andra skottet".

7. Officiellt om skottet mot Lisbeth Palme

Lisbeth Palmes efterhandskonstruktion om ett skott mot henne har lagts till grund såväl för åtalet mot Christer Pettersson som för Riksåklagarens ansökan om resning i målet mot honom. Denna efterhandskonstruktion, i förening med chefsobducenten Valverius' misstankar att kulhålen i Lisbeth Palmes kläder gjorts i laboratorium, ger anledning ifrågasätta om inte den som bevis i rättegången åberopade kriminaltekniska undersökningen av kulor och kläder hade manipulerats. Den totala avsaknaden av vävnadsfragment på de hos Bundeskriminalamt undersökta revolverkulorna (*bilaga 20*) talar för att dessa i något skede före undersökningen varit tillgängliga för manipulation, alternativt att de undersökta kulorna var helt andra än de som avlossades

vid mordtillfället. För övrigt har, som framgått ovan, ingen sett Lisbeth Palme bli beskjuten och ingen läkare har fått undersöka hennes påstådda skador. Den officiella historieskrivningen kan illustreras med följande.

A. Ur åklagarens gärningsbeskrivning i åtalet mot Christer Pettersson den 29 maj 1989:

"Vidare har Pettersson vid samma tillfälle försökt beröva Lisbeth Palme livet genom att avlossa ett revolverskott mot henne. Skottet, som utsatt Lisbeth Palme för livsfara, har träffat Lisbeth Palme så att hon fick en ytlig sårskada på ryggen".

B. Ur Riksåklagarens beskrivning av händelseförloppet i resningsansökan den 5 december 1997:

"När Olof Palme och Lisbeth Palme passerade förbi Dekorima sköt Christer Pettersson Olof Palme med ett skott i ryggen. Omedelbart därefter avlossade han ytterligare ett skott mot Lisbeth Palme".

C. Hans Holmér (*a.a.s.33*):

"Vi vet inte om det andra skottet, som snuddat vid Lisbet Palme, var avsett för henne eller om det också var riktat mot Olof men Lisbet kommit i vägen för kulan, när hon sjönk ihop".

D. Ingemar Krusell (*a.a.s.71*):

"Mördarens blick är fixerad vid offret, som sjunker ihop på trottoaren. Han fullföljer nu sina intentioner och avlossar ännu ett skott. Det är avsett för - i varje fall riktat mot - fru Lisbet Palme. Han uppfattade att även hon sjönk ned bredvid maken".

E. Kari Ormstad fortsätter vid utfrågningen 1995 (*bilaga 24*):

"Så hon måste ha lutat sig framåt vare sig hon ville eller inte. Det kan ha betydelse för rekonstruktionen av hur kulan träffade hennes rygg. - - - - Så det rimliga är att hon var framåtlutad, det är därför rimligt att ett skott som avfyras i något så när samma riktning som det som gick bakifrån framtill på honom, det kom att toucha hennes rygg och ge en tangentiell strimma i kläderna och som det är beskrivet men som ingen av oss har sett, också i ryggskinnet. Men inte i någon omfattning som krävde någon form av medicinsk åtgärd. Och ingen av oss har sett den skadan sen heller men kläderna har vi sett".

F. Olsson och Åsgård om gärningsmannens förmodade avsikt att döda Lisbeth Palme (*GRK s.869*):

"De tekniska undersökningarna synes visa att gärningsmannen efter skottet mot Palme måste ha vridit sin hand mot höger för att kunna träffa Lisbeth Palme med det andra skottet".

(GRK s.880):

"*Det andra skottet*. Skottet som träffade Lisbeth Palme är delvis svårt att bedöma eftersom det saknas närmare beskrivning av hur det gick till".

De sistnämnda båda författarnas antagande om en handrörelse åt höger med mordvapnet motsägs av att inget vittne sett någon sådan, inte ens Björkman som ju var helt nära men aldrig såg något vapen överhuvudtaget (*bilaga 18*).

G. Granskningskommissionen (GRK s.148):

"Lisbeth Palme träffades av det andra skottet. Det avlossades på 70-100 cm av -stånd. Det gick in genom hennes mockakappa, på vänstra delen av ryggsidan, ungefär i skulderbladshöjd, slet upp de kläder hon bar och orsakade en skråma längs med hennes rygg samt gick åter ut genom mockakappans högra ryggsida"

8. Motsägelser i officiella uttalanden

Vid utfrågningen av Kari Ormstad framkom att Olof Palme dog ögonblickligen vid beskjutningen. Kommissionen (GRK s.149):

"Olof Palme hade ett mindre krossår i pannan, som visar att han föll handlöst. Kari Ormstad har uppgivit att kroppen först fallit ned på knäna och sedan framåt mot marken."

Det handlösa fallet mot marken bekräftas av Morelius' uppgifter enligt vilka Olof Palme "slungas i backen" till följd av skotten (*bilaga 25*). Att falla **handlöst** så som Olof Palme gjorde, framstår som onaturligt om man gått **arm i arm**.

Olsson och Åsgård, som i sin analyserande GMP-utredning (GRK s.869) tidigare hävdade att Lisbeth Palme "**drogs ned** i makens fall mot gatan", spekulerar om gärningsmannens avsikter visavi henne (GRK s.880). De finner det märkligt att han inte försökt sig på att skjuta ett eller flera ytterligare skott mot henne "eftersom hon skrek obehindrat och **inte föll samman**". Författarna bekräftar sålunda vittnenas och däribland Morelius' iakttagelser att Lisbeth Palme inte drogs ned utan stod upp (*bilaga 8-9*). I sin iver att ge analysen ett vetenskapligt intryck förbiser författarna att de med sin beskrivning av det verkliga händelseförloppet avviker från den officiella bilden av detsamma.

9. Oberoende skribenter om händelseförloppet

Det kan vara av intresse att citera några oberoende skribenter som tagit del av uppgifterna i mordutredningen. Brottsforskaren professor Leif G W Persson skriver i "Månadsjournalen" augusti 1986 om händelseförloppet efter det att makarna Palme tittat i ett skyltfönster och fortsatt vidare arm i arm:

"Olof Palme går närmast väggen mot Skandiahuset som de just passerat. Lisbeth Palme utanför honom och ett **halvt steg före**. Nu går de som medelålders par brukar göra. Tillsammans utan att för den skull vara hopflätade med varandra." - - "(Lisbeth Palme) har hört det första skottet och vänder sig om. Stannar, vrider huvud och överkropp åt vänster mot Olof Palme **halvsteget bakom** henne. Och kulan går in vid hennes vänstra skuldra och ut vid den högra. Går genom kappan, stryker längs skulderbladen mellan koftan och blusen. Ut genom kappan och **utan att skada** henne".

Journalisten Thomas Kanger i boken "Mordet på Olof Palme" (1987) efter kompletterande intervjusamtal med Morelius om dennes iakttagelser

(s.15 f):

"(Morelius) ser ett par komma gående arm i arm. Det är en man och en kvinna. De kommer norrifrån och passerar också reklampelaren om utsidan, nära vägbanan. Ett par steg till och de går förbi mannen i fönstret. Strax därefter **släpper paret armkroken** om varandra, och hon går **något steg** före honom". - - - "Kvinnan reagerar vid den första smällen och börjar vända sig om. Hon vrider kroppen åt vänster. Hon tittar ned mot mannen som ligger på gatan. Handfallen, stirrande".

(s.22):

"(Morelius) menar att det är fullständigt omöjligt att den andra kulan överhuvudtaget kan ha träffat Lisbeth, eftersom hon **står till höger** om mördaren och Olof. Mördaren stegar ju fram bakom Olof och vrider honom **åt vänster** innan han skjuter".

Journalisten Gunnar Wall i boken "Mörkläggnings" (1996) som lanserar en egendomlig möteshypotes och tolkar Morelius' iakttagelser som att Olof Palme ville prata ostört med mördaren

(s.930):

"Inge M säger nämligen att paret Palme gått arm i arm men att Lisbeth några ögonblick före mordet **släppte Olof** och skyndade på sina steg så att hon kom att befinna sig **ett eller två steg före** sin make".

I likhet med var och en, som i förundersökningsmaterialet tar del av vittnenas dokumenterade iakttagelser, kan också de tre skribenterna notera det omvittnade förhållandet att Lisbeth Palme, strax innan attentatsmannen avlossar skotten, har lösgjort sig från armkroken med Olof Palme och håller sig på avstånd från honom.

10. Döljande av händelseförloppet

De officiella uttalanden m.m. om händelseförloppet som återgivits ovan har gjorts av myndigheter eller av befattningshavare, som i sin tjänst och sina uppdrag (utom möjligen **E**) haft full kännedom om vittnesiakttagelserna rörande Lisbeth Palme och det verkliga händelseförloppet på mordplatsen. De har alla på ett eller annat sätt varit inkopplade på mordutredningen och haft anledning att sätta sig in i händelseförloppet. Deras praktiskt taget samstämmiga uttalanden ger därför ett intryck av att man enligt hemliga *direktiv* redan tidigt i mordutredningen varit ålagd att *undertrycka* alla vittnesuppgifter om att Lisbeth Palme hade hållit sig på avstånd från Olof Palme i skottögonblicket. Direktiven innebar uppenbarligen att man i stället skulle vidmakthålla och sprida efterhandskonstruktionen om makarnas gående "arm i arm" (**6**). Lisbeth Palmes obestyrkta uppgifter om ett skott mot henne skulle i konsekvens därmed framställas som ovedersägliga och sanna (**7**).

Vederbörandes fortsatta totala uppslutning kring den ovan beskrivna officiella versionen av händelseförloppet vittnar om den stora vikt denna version uppenbarligen tillmätes. Samtidigt vittnar några "olycksfall i arbetet" (**8**) om att inte ens den mest väl-disciplinerade statsförvaltning i längden förmår bemästra alla de komplikationer som vanligen är förbundna med att upprätthålla en lögnaktig efterhandskonstruktion.

Som tidigare framgått (**4**) har polisen underlåtit att begära Lisbeth Palmes medverkan vid rekonstruktion på mordplatsen. I *Expressen* 8 april 1986 heter det därom:

"Lisbeth Palme har inte deltagit i någon rekonstruktion av dramat i korsningen av Sveavägen och Tunnelgatan. Troligen behöver Lisbeth Palme inte heller delta i någon framtida rekonstruktion. –Vi har redan talat tillräckligt med henne, säger en polisutredare till *Expressen*. Dessutom skulle det leda till onödigt lidande för henne".

Granskningskommissionens betänkande innehåller andra exempel på agerande från polisens sida ägnat att dölja händelseförloppet på mordplatsen. Kommissionen skriver (*GRK* s.82):

"Enligt Juristkommissionens utredning hade *samarbetet med rättsläkarna stora brister*. Dessa hävdade bl.a. att de anvisat ytterligare utredningsåtgärder i samband med att obduktionsfynden redovisades för polisen, t.ex. hade de framhållit vikten av att undersöka Lisbeth Palmes skador. Polisen säger sig inte ha uppfattat detta. När Per-Göran Näss besökte rättsläkarstationen i november 1986 fick han klart för sig att rättsläkarna inte hade träffat ledningsgruppen och att de hade saker de ville diskutera. Ett möte arrangerades omgående. Vid detta påpekade de bl.a. att det var viktigt

att Lisbeth Palmes skador undersöktes. Någon sådan undersökning kom dock ändå inte till stånd”.

När rättsläkaren Kari Ormstad säger (*bilaga 24*) att Olof Palme ”enligt uppgift gick arm i arm med sin fru” är detta en information som kan antas härröra från de polis-män, som arrangerade den rekonstruktion i vilken hon deltog och närmare beskriver. Om polisen låtit göra en rekonstruktion av attentatet på grundval av de av Ormstad angivna premisserna blir resultatet en förfalskning. Polisens omdiskuterade sekretess kring obduktionsprotokollet kan mot denna bakgrund bli begriplig, eftersom protokollet bl.a. kan tänkas innehålla uppgifter oförenliga med påståendena om ett skott mot Lisbeth Palme (jfr 5).

11. Döljande av gärningsmannen

Det granskade offentliga materialet visar att även Lisbeth Palmes utpekande av Christer Pettersson är en efterhandskonstruktion. Syftet torde vara att dölja gärningsmannens identitet. Den 8 april 1986 publicerade *Expressen* en intervju med f.statssekreteraren Ulf Dahlsten enligt vilken Lisbeth Palme inte kunde känna igen mördarens ansikte. Tidningen skrev:

”— Lisbeth Palme såg mannen som mördade hennes make.

— Men det var mörkt och mannen stod i skuggan. Därför kan hon inte säga om den så kallade fantombilden stämmer överens med mördarens utseende.

Det säger Ulf Dahlsten, Olof Palmes statssekreterare och ansvarig för säkerheten i kanslihuset.

Ulf Dahlsten har efter mordet stått i ständig kontakt med polisens spaningsavdelning och familjen Palme. Han säger att Lisbeth Palme inte är något nyckelvittne, trots att hon såg mördaren när hon böjd över sin skjutne man vände sig bakåt och tittade upp.

Polisen har visat Lisbeth Palme den så kallade fantombilden på mördaren, men varken hon eller någon annan i familjen Palme kan säga om det är mördarens rätta ansikte.

Också chocken gör det svårt för Lisbeth Palme att känna igen ansiktet, säger Ulf Dahlsten”.

I Svea hovrätts dom (*HovR s.345*) bekräftas att belysningsförhållandena på mordplatsen var sådana att det inte var möjligt att göra någon säker iakttagelse av detaljerna i ett ansikte. Trots vad sålunda framkommit kunde Lisbeth Palme i förhör enligt en odaterad promemoria, som förundersökningsledaren K.G.Svensson erhöll från Hans Holmér den 22 april 1986 (*GRK s.72*), ge en förvånansvärt **detaljerad** beskrivning av gärningsmannens ansikte (*GRK s.720*):

"Gärningsmannen har stirrande blick. Ljus blick. Kindknotorna är liksom bulliga. Han har vit överläpp".

Lisbeth Palme förklarade i tingsrätten sin iakttagelseförmåga med yrkesmässig träning och sin vid tillfället skärpta uppmärksamhet med att hon var hotad (*bilaga 15*). Förklaringen saknar trovärdighet. Även om man antar att Lisbeth Palme trots mörkret kunnat se gärningsmannens ljusa, stirrande blick, återstår att förklara hur hon, trots sin uttalade iakttagelseförmåga, i så fall kunnat undgå att se om denna blick stirrade genom ett par glasögon eller inte. I ett den 7 maj 1986 upprättat förhörprotokoll heter det (*GRK s.721*):

"På fråga om hon sett om mannen bar glasögon eller ej, var hon ej säker, hon uppger sig ha svårt att komma ihåg just den detaljen hos människor hon träffat."

Holmér har sedermera vid utfrågning inför kommissionen den 29 november 1995 uppgivit att "Lisbeth Palme i själva verket aldrig hade sett gärningsmannen" (*GRK s.726*).

I likhet med efterhandskonstruktionen om skottet mot Lisbeth Palme (7) har även hennes efterhandskonstruktion att ha sett Christer Pettersson på mordplatsen lagts till grund för åtalet mot honom och den senare resningsansökan.

12. Brott mot tryckfrihetsförordningen

För att hindra allmänhetens insyn i händelseförloppet på mordplatsen, t.ex. genom granskning av handlingar med vittnesberättelser som inte redovisats offentligt, tillämpar Rikspolisstyrelsen som beslutande myndighet en ordning som Granskningskommissionen beskriver enligt följande (*GRK s.28*):

"Från förundersökningsledningens och spaningsledningens sida har man gjort den bedömningen att allt utredningsmaterial som förvaras hos polisen (dvs nästan hela materialet, med undantag för handlingar som ingivits i målet mot Christer P) utgör handlingar i en och samma icke avslutade förundersökning. I lagens mening är materialet därmed inte att betrakta som s.k. allmänna handlingar. Det betyder att det inte omfattas av allmänhetens rätt till insyn. Detta gäller oavsett om materialet skyddas av någon sekretessregel eller inte och följaktligen utan att någon sekretessprövning behöver göras vid en begäran om utlämnande".

Den av Rikspolisstyrelsen tillämpade ordningen måste anses strida mot 2 kap 7 § tryckfrihetsförordningen. I rättsfallet RÅ 1992 not 323 hade en klagande begärt att få ta del av vissa hos polisen upprättade protokoll avseende den för mordet på Olof Palme misstänkte s.k. 33-åringen. I målet konstaterades att handlingarna ingick i den

av Riksåklagaren nedlagda förundersökningen mot 33-åringen. I följd därav var de att anse som allmänna handlingar vilkas utlämnande skulle prövas mot sekretesslagen. När en mot den misstänkte inledd förundersökning *avslutas*, det må vara genom nedläggning av densamma eller väckande av åtal, blir enligt gängse lagkommentarer *alla* handlingar som ingått i förundersökningen allmänna, även om de *vid sekretessbedömning* dessutom skulle kunna anses ingå i "förundersökningen rörande mordet på statsminister Olof Palme".

I flera fall har handlingar, vilka Rikspolisstyrelsen sålunda på författningsstridiga grunder vägrat lämna ut, ingått i den avslutade förundersökningen mot Christer Pettersson. I denna ingår således inte bara de handlingar som "ingivits i målet mot Christer P" utan *allt* utredningsmaterial. Alla spaningsuppslag, förhørsutskrifter och tjänsteanteckningar m.m. ingående i förundersökningen mot Christer Pettersson är således allmänna handlingar som skall kunna prövas mot sekretesslagen. I sin omfattande redogörelse för sekretessfrågorna underlåter Granskningskommissionen varje omnämmande av det författningsstridiga i Rikspolisstyrelsens praxis. I stället beskrivs (*GRK s.28*) hur kommissionen efter överenskommelse med Palmeutredningen kunnat kringgå tryckfrihetsförordningens regler om allmänna handlingar till förhindrande av att granskat material skulle kunna bli föremål för sekretessprövning med åtföljande möjlighet att överklaga denna till domstol.

13. Granskningskommissionen mörklägger

I praktiken framstår Granskningskommissionen som ett statligt organ för desinformation om händelseförloppet med uppgift att om möjligt förhindra uppklarande av mordet på Olof Palme. Inslaget av desinformation följer det klassiska mönstret: Genom slutrapportens omfång på över ettusen sidor och dess skarpa kritik (av redan uppenbara missförhållanden i mordutredningen) skapas ett intryck av auktoritativ grundlighet som skall dölja utelämnandet av sådana avgörande omständigheter som Lisbeth Palmes verkliga förhållningssätt på mordplatsen och hennes lämnande av oriktiga uppgifter i saken. I frågan om makarna Palmes gående på mordplatsen redovisar kommissionen sålunda *enbart* den oriktiga uppgiften att de gick arm i arm när det första skottet träffade. I konsekvens härmed återger kommissionen *inte i* betänkandet (*GRK s.35*) de delar av RRV-experternas rapport som tar sikte på själva händelse-

förloppet, vilka i stället förvisats till en i väsentliga stycken sekretessbelagd bilaga till rapporten.

Kommissionens förfarande är naturligtvis oacceptabelt. Förfarandet strider mot elementära krav på objektivitet i statliga utredningar och mot regeringens direktiv, vilka kommissionen själv officiellt uttolkade som att "det övergripande syftet med vårt uppdrag är att genom en öppen redovisning av brottsutredningen ge allmänheten möjlighet att ta ställning till vad som förevarit" (GRK s.35). Genom att på ovan beskrivet sätt tvärtom hindra allmänhetens insyn i händelseförloppet försvårar kommissionen dessutom möjligheterna till en lösning av mordet. Denna aspekt framgår av en intervju med chefsåklagare Jan Danielsson i Svenska Dagbladet den 1/12 1996 där han redogjorde för planerna att häva den strikta sekretessen kring mordutredningen. Tidningen skrev:

"Motivet för att offentliggöra ytterligare material är förstås att allmänhet, forskare och experter skall lämna ytterligare upplysningar när de får höra vad polisen redan vet. - - Men nu kan alltså Palmeåklagarna tänka sig att lätta på förlåten som en sista utväg för att finna lösningen på den elva år gamla mordgåtan. Ett offentliggörande av material, som inte skadar någon enskild uppgiftslämnare, kan generera nya uppgifter från allmänhet, forskare och andra experter än dem Palmeutredarna hittills anlitat".

14. Samordnad desinformation om händelseförloppet

Sammanfattningsvis kan konstateras att flera myndigheter och enskilda tjänstemän, som i en eller annan egenskap i central position haft att befatta sig med mordutredningen, på ett **samordnat** sätt – sannolikt i enlighet med generella underhandsdirektiv eller efter individuella påtryckningar – har lämnat osanna uppgifter om händelseförloppet på mordplatsen. I vissa fall har man också fattat beslut om tjänsteåtgärder på grundval av eller i enlighet med dessa osanna uppgifter. Därjämte har utredningsverksamheten i strid med författning och offentliga direktiv strukturerats på sådant sätt att allmänhetens insyn i utredningen i möjligaste mån skall förhindras. Om med allt detta avsetts att *främja* uppklärandet av mordet, måste vad som hittills uppnåtts betecknas som ett katastrofalt misslyckande. Dessvärre ligger misstanken närmare till hands att det tvärtom handlar om att förhindra eller försvåra avslöjande av gärningsmannen och, i förlängningen, av dem som anstiftat mordet på Olof Palme eller på annat sätt medverkat till det. Att en "ensam galning" skall skyddas mot avslöjande och lagföring genom arrangemang av den vidlyftiga art, som det här är fråga om, förefaller

osannolikt. Det kan heller inte råda någon tvekan om att mordet, i enlighet med vad Svea hovrätt antyder i sina domskäl (*HovR s.352*), var planlagt.

15. Hemställan

A. Palmeutredningen

På Palmeutredningens bord ligger ett ouppklarat mord på Sveriges statsminister. Mot bakgrund av de anmärkningsvärda omständigheter, som kunnat redovisas i denna anmälan och vilka är väl kända för utredningen, hemställs att JO inforrdar förklaring från den nuvarande förundersöknings- och spaningsledningen varför denna synbarligen inte betraktar det som ett tjänsteåliggande att anställa förhör med Lisbeth Palme. I motsats till Christer Pettersson befann sig Lisbeth Palme bevisligen på mordplatsen och bör därför ge svar på polisiärt motiverade frågor som *exempelvis*

- varför hon såg till att hålla sig på avstånd från Olof Palme när han sköts
- om denna hennes åtgärd berodde på förhandskännedom om attentatet
- av vem hon i så fall fått denna vetskap
- varför hon lämnat de osanna uppgifterna om att ha gått arm i arm med Olof Palme och att ha dragits med i hans fall mot marken
- varför hon inte tillåtit läkare att undersöka påstådd skottskada på ryggen.

Om mot förmodan dessa frågor redan ställts till Lisbeth Palme och i den mån de besvarats, bör JO ta del av svaren. Oavsett hur därmed förhåller sig och om Palmeutredningen inte ger något klagörande besked, bör JO höra tidigare förundersöknings- och spaningsledning samt vid **6** och **7** angivna personer inklusive ansvariga ledamöter av Granskningskommissionen för att utreda vad som ligger bakom samordningen av deras oriktiga uppgifter om händelseförloppet på mordplatsen och hur vederbörande i övrigt i tjänsten låtit sig påverkas av ifrågavarande uppgifter om händelseförloppet. Kunskap om detta har betydelse bl.a. såtillvida att den nuvarande förundersöknings- och spaningsledningen kan ha influerats av direktiv om denna samordning.

Beträffande den fortsatta förundersökningen efter Högsta domstolens avslag på Riksåklagarens resningsansökan skriver Granskningskommissionen (*GRK s. 1004 f*):

”Det hade enligt vår mening varit naturligt att ompröva brottsutredningens organisation efter den för utredningens del genomgripande händelse som avslaget på res-

ningsansökan innebar. Någon sådan omprövning har inte skett, utan arbetet har fortsatt som tidigare, med samma bemanning. Från PU:s sida har uppgivits att det inte finns några föreliggande planer på förändringar. Det är förvånande. Genom resningsansökan tydliggjordes vad som även framskymtat tidigare och sedermera även sagts till oss från förundersökningsledningen, nämligen att det sedan länge bara finns ett "spår" som bedöms som substantiellt ("är det inte Christer P har vi ingen aning om vem som begått mordet"). - - - Att arbetet åtminstone i sina yttre former likväl fortsätter "som om inget hänt" tyder närmast på att PU som organisation stelnat i sina former och att en viss "institutionalisering" inträtt."

Eftersom Palmeutredningens nuvarande ledning sålunda framstår som oengagerad och i det närmaste inkompetent att arbeta vidare med utredningen, bör JO vidta åtgärder så att ledningen kan bytas ut. I samband därmed bör utredas om ansvar för tjänstefel kan ifrågakomma.

B. Riksåklagaren

Riksåklagaren har i sin ansökan till Högsta domstolen den 5 december 1997 om resning i målet mot Christer Pettersson bl.a. yrkat att denne skall fällas till ansvar för mordförsök genom att ha avlossat ett skott som träffade och skadade Lisbeth Palme. RÅ har haft full kännedom om de vittnesförhör och det offentliga material i övrigt som redovisats ovan och borde därmed ha insett att Lisbeth Palmes uppgifter om ett skott mot henne är en ren efterhandskonstruktion liksom uppgifterna om att hon skulle ha iakttagit Christer Pettersson på mordplatsen.

Med hänvisning till ovanstående hemställas att JO måtte utreda om Riksåklagaren gjort sig skyldig till tjänstefel genom att, med vetskap om ovanstående och eventuella samordnande direktiv, ansöka om resning i målet mot Christer Pettersson bl.a. med påstående om ett skott mot Lisbeth Palme och under åberopande av vittnesbevisning som enligt *GRK s.754-842* var uppseendeväckande otillförlitlig. Om RÅ:s resningsansökan anförde kommissionen avslutningsvis bl.a. följande (*GRK s.998*):

"Att ett underlag som det inför HD förebringade skulle ha kunnat leda till resning i målet mot Christer P var – oavsett de rättsliga komplikationer som förelåg – enligt vår bedömning av resningsmaterialet orealistiskt. Att de i utredningen direkt involverade likväl ville föra saken till vägs ände har vi förståelse för, liksom att de kanske inte var opåverkade av sin partsställning. Det föreligger emellertid ett särskilt ansvar vid avgörandet av om en friande dom skall begäras uppriven; det är därför beslut av sådant slag anförtros just Riksåklagaren. Från rättssäkerhetssynpunkt är det angeläget att möjligheten att begära resning till nackdel för en tilltalad används bara efter noggrann prövning. Det framgår av lagen att resning endast kan beviljas i klara fall. Detta var knappast ett sådant fall. Det är därför tveksamt om den kontrollfunktion som Riksåklagaren är satt att utöva här fungerade som den bör göra."

RÅ:s resningsansökan ligger mer än två år tillbaka i tiden men särskilda skäl får anses föreligga för utredning av omständigheterna kring densamma, bl.a. med hänsyn till de författningsstridiga åtgärder som berörda myndigheter vidtagit för att hindra allmänheten från att få insyn i Palmeutredningen. Om eventuellt tjänstefel inte är att anse som grovt, kan preskription tänkas inträda den 5 december 2002.

C. Rikspolisstyrelsen

JO har anledning utreda ansvaret för den av Rikspolisstyrelsen tillämpade ordningen att i strid med 2 kap 7 § tryckfrihetsförordningen undanta allmänna handlingar ingående i den avslutade förundersökningen mot Christer Pettersson från lagstadgad sekretessprövning (se ovan vid **12**). Tre färska exempel på beslut där styrelsen tillämpat ifrågavarande bedömningsgrund bifogas (*bilaga 26-28*). Besluten är f.n. föremål för Regeringsrättens prövning efter överklagande i april 2002 av Kammarrättens i Stockholm avslagsbeslut.

D. Granskningskommissionen

Anledning föreligger för JO att också utreda de förhållanden som påtalats ovan vid **13** och **14** i fråga om Granskningskommissionens verksamhet. Även här bör särskilda skäl anses föreligga att utreda saken oaktat mer än två år förflutit sedan kommissionens betänkande publicerades. Kommissionen har sålunda bl.a. vidtagit åtgärder i samråd med Palmeutredningen för att hindra allmänhetens insyn, detta i strid med kommissionens direktiv. Detta gäller också sekretessbeläggningen av bl.a. RRV-experternas rapport rörande händelseförloppet.

16. Efterskrift

Beträffande mordet på Olof Palme råder en påfallande skillnad mellan å ena sidan domstolarnas bedömning av Lisbeth Palmes uppgifter och å andra sidan de involverade brottsutredande myndigheternas agerande. Man kan inte undgå intrycket att myndigheternas agerande i motsats till domstolarnas i detta fall är präglad av ovidkommande hänsyn. Den enda rationella förklaringen till att gärningsmannen ännu 16

år efter mordet inte har gripits och blivit lagförd är förekomsten av sådana ovidkommande hänsyn just hos de samhällsorgan som är ansvariga för utredningen av brottet.

I Svea hovrätts dom (*HovR s.352*) karakteriseras mordet som ett *planlagt* brott och Högsta domstolen avvisade den 28 maj 1998 RÅ:s resningsansökan bl.a. med hänvisning till förekomsten av *andra spår* än det som föranlett ingripandet mot Christer Pettersson (*beslut i mål Ö 4778/97 s.19 f*). Från myndigheternas sida hävdas däremot envist och utan sakligt underlag att mordet framstår som "*kaotiskt*" och måste ha utförts "*spontan*" av en s.k. ensam galning (*GRK s.883 f*). Förundersökningsledningen är därför också uppenbart ointresserad av att låta utreda andra spår än det som leder till Christer Pettersson som gärningsman (*GRK s.1005*).

Redan den omständigheten att myndigheter och befattningshavare systematiskt försöker dölja det omvitnade händelseförloppet, talar för att Lisbeth Palmes förhållningssätt på mordplatsen kan ha något samband med ett spår som man av någon anledning avsiktligt underlåter att utreda. Vart ett sådant spår skulle kunna tänkas leda faller utanför ramen för denna anmälan.